

Ordening van de ondergrond

prof dr wim derksen

www.wimderksen.com

Achtergrond

Mijn achtergrond: bovengronds

Ruimtelijk Planbureau: geen ondergrond

Vraag

Wat kan de ordening van de ondergrond leren van de ordening van de bovengrond?

Ordening van de bovengrond

Het gebeurt feitelijk nog steeds

Maar de RO als groots project is vastgelopen

Ruimtejaar 2015

Wat was RO voor project

Grote Nota's over de Ruimtelijke Ordening

Grote kaarten

Grote groeikernen

Die tijd

Wederopbouw

De tijd van de inpoldering, van de Deltawerken

De tijd van wetenschap en techniek: technocratie

De tijd van het modernisme: functiescheiding + paternalisme

Successen

Hoogdravende ideeën gingen gepaard met successen

Praktisch: meekoppelende belangen

Woningbouw en landbouw

Neergang

Begon in de jaren '60!

De RO werd een eigen sector en was niet meer overkoepelend

Het begrip 'ruimtelijke kwaliteit' deed zijn intrede

Einde van het project

RPD verdween

Vijfde Nota verdween

RPC verdween

RPB verdween

VROM verdween

Maakbaarheid

Niet de maakbaarheid verdween

Maar de maakbaarheid van de Ruimte

Of beter: de wens om de Ruimte te maken

Strijd om ruimte gaat door

Strijd tussen sectoren

Met pogingen tot koppeling: MIRT

Strijd om macht

Ordening van de ondergrond

Het verschil met de bovengrond is niet meer zo groot

We strijden ook ondergronds om ruimte

Maar ondergrond is wel echt driedimensionaal

Geen lastige eigendomsverhoudingen

Adaptief

Blijven we aanrommelen?

Of betekent 'adaptief': werken vanuit een perspectief

Vanuit een ordeningsprincipe?

Ordeningsprincipes

Efficiënt: economie

Rechtvaardigheid: sociaal

Identiteit: verleden

Duurzaam: toekomst

Politieke keuze

Voor mij: geef duurzaamheid prioriteit

Wat is duurzaamheid?

Duurzame energie

Nog belangrijkere principes

Voorzorg

We overschatten de maakbaarheid van de ondergrond
schromelijk

Maakbaarheid is meer dan het systeem verstoren;
maakbaarheid is het realiseren van een nieuw gewenst
evenwicht

Groningen

Beving in Huizinge deed iedereen wakker schrikken

Beving in Zeerijp laat zien dat we nog heel weinig weten

Voorspellingen

We moeten de beving voorspellen

We moeten de grondversnelling voorspellen

We moeten de schades voorspellen (risico's)

Voorspellingen (2)

KNMI

NAM

SodM

TNO

Waterschap

Voorspellingen (3)

En al die voorspellingen veranderen steeds weer

We hebben op de gok dat gas uit de grond gehaald

En er is ongeloofelijk veel gas weggelekt

Groningen (2)

Onzekere voorspellingen

Onzeker beleid

Onzekere burgers

Burgers

Barendrecht ging mis

Noord/Zuidlijn ging net goed

Burgervetorecht

Het is een nadeel dat de ondergrond niet van de burgers is

Het technocratisch project is fnuikend voor het vertrouwen in de overheid

Drie sporen

Een technisch spoor [zijn gebonden aan voorzorg]

Een bestuurlijk spoor [moet richting geven]

Een burgerspoor [moeten overtuigd raken]